

173

Fedrelandslagets
Propagandaavdeling.

R. Halle:

Saleferdighet

Fedrelandslaget.

19 1748
20 1736

Taleferdighet.

(Fra R. Halle's „Mot 1930“)

Uvad er veltalenhet?

Det er i tidens løp gitt en rekke forskjellige og ofte motstridende definisjoner av begrepet veltalenhet. Den klareste begrepsbestemmelse vil man kanskje oppnå ved å oppløse veltalenheten i sine naturlige bestanddeler. Isåfall kan man si at veltalenhet rummer tre ting: 1. Innhold, 2. Form og 3. Fremførelse. At en er veltalende vil altså si at en forener et godt og vektig innhold med en smidig og vakker form og en fengslende og overbevisende fremførelse. For oversiktens skyld kommer vi i nærværende fremstilling til å slå sammen form og fremførelse, og får således begrepet veltalenhet spaltet i 2 deler, 1. *Formen*, som omfatter såvel den egentlige form som fremførelsen og 2. *Innholdet*. Innholdet er veltalenhetens saklige side, kunnskapsstoffet, det man sier; formen er den oratoriske side, fremstillingen, den måte man sier det på.

Ved våre opplysningskurser forsøker vi å gi veiledning såvel med hensyn til innhold som form. Innholdet, kunnskapsstoffet, (ognes gjennom instruktive foredrag over forskjellige emner, mens formen utvikles gjennom almindelige øvelser i taleferdighet og diskusjonsteknikk.

Formålet.

Cicero sier om formålet med veltalenheten, at den har tredobbelt sikt: Den skal opplyse, overbevise og erobre. Slår vi nu «erobre og overbevise» sammen, og stiller det opp som en motsetning til «opplyse», ser en straks to sider ved veltalenhetens formål. For det første den som befatter seg med ren opplysning

og som forutsetter saklige og grundige utredninger, altså nærmest forelesning. For det annet den del av veltalenheten som tar sikte på å *overbevise*. Det er den egentlige agitasjon, og det er da fortrinnsvis den vi kommer til å arbeide med.

Forskjellen mellom å opplyse og agitere, mellom forelesning og propaganda, må alltid holdes klart for øiet. En agitator skal ikke *søke* sannheten, men han skal *forkynne* den. Sannheten skal han ha funnet på forhånd. Han skal ikke utred sitt emne for gjennom utredningen å nå frem til en konklusjon. Han skal ha konklusjonen gitt på forhånd, han skal ha sitt standpunkt gjennomtenkt og klarlagt med sig selv. Han skal forkynne, slå fast når han optrer, ikke undersøke og granske. Litt mere pointert og kynisk uttrykt vil dette si, at agitasjonens formål ikke er å finne frem til det som er rett, men til det som er hensiktsmessig. Overbevisningen skal en ha i orden på forhånd, og så gjelder det å iklæ sin overbevisning og sitt standpunkt den form, som i ethvert tilfelle og i ethvert forhold er den mest formålstjenlige. I agitasjonen gjelder den regel at av alle de mange veier til sannheten skal en alltid velge den som forsamlingen vil ha lettest for å forstå og for å følge. Dette er ikke så å forstå, at prinsippet «hensikten hel- liger midlet» uavkortet skal gjelde i agitasjonen, men det er på den annen side ganske klart at kravet til allsidighet og grundighet er mindre i agitasjonen enn i en almindelig utredning eller forelesning. Agitasjonen skal ikke bare være logisk, men også *psykologisk* riktig.

Hvem kan bli en habil agitator?

Det første spørsmål som reiser sig for dem som har tenkt på å arbeide for en samfundssak, er naturligvis: Hvem er det som kan bli en god agitator? Hvad er betingelsen for å kunne agitere på en effektiv måte?

Det er for det første klart at *troen*, en fast og urokkelig tro på det man sier, er den første ufravikelige betingelse for enhver virkningsfull agitasjon. Har man ikke den fulle tillit til

riktigheten av det man forfekter, kommer man ingen vei i agitasjonen. Ingen forsamling vil tro, hvis den har inntrykk av at taleren tviler, og har man ikke overbevisningen selv, så nytter det aldri å forsøke å bibringe andre den.

Nu er det en selvfølgelig forutsetning at alle som søker å fremme en idealistisk bevegelse tror på sin sak. Men pointet er at *forsamlingen* stadig har inntrykk av at talen er overbevisningstro, at all hans optreden *avspeiler* troen.

Ellers er det en sikker setning, at ved bevisst og planmessig *arbeide* kan alle nå frem til å bli habile agitatorer. Vel er det så at veltalenhet er en kunst, men det er ikke slik med veltalenheten som med andre kunstarter, at man ikke tåler det middelmådige. Når det gjelder andre kunstgrener spørres der alltid etter det fullkomne, eller iallfall etter det fremragende. Gjennemsnittet, middelmådigheten strekker ikke til. Middelmådige diktere, sier Horatio, blir aldri tålt, hverken av menneskene, gudene, eller allerminst av bokhandlerne. Men denne regel gjelder ikke for veltalenheten, iallfall ikke for agitasjonen, for denne har sitt formål utenfor sig selv. En talers oppgave, i motsetning til andre kunstneres, er ikke så meget å vekke beundring for sin talekunst, som å vinne tilslutning til sin sak. Derav kommer det at en i agitasjonen aldri forlanger det fremragende.

Det kan i denne forbindelse kanskje være på sin plass å nevne at begrepet «født taler» på mange måter er misvisende. Selv de største på retorikkens område, en Cicero, en Bismarck, en Lloyd George, en Bjørnson, alle sammen har utviklet sin taleferdighet gjennom arbeide, selvtukt og trening. Like så sikkert som at ingen kan bli en habil taler uten å arbeide, like så sikkert er det at enhver som arbeider vil kunne bli det. Vi husker Bjørnsons ord om «å optre uforberedt, føles som å gå på gaten uten bukser», eller Quintilianos som sier at evnen til å improvisere ikke er annet enn en velfortjent belønning for dyktig og langvarig arbeide. Og når man tenker på de gamle klassiske veltalenhetsskoler, hvor grammatikk, ordforråd, sprog-

form, dialekt, tonefall, mimikk, gestikulasjon, stemmebruk o. s. v. blev gjennomgått og opøvet gjennom mange års undervisning, vil en forstå at vår tids sørgelige forfall på dette område ikke skyldes mangel på menn, men mangel på skole.

Formen.

Oplesning eller fri tale.

Hvad formen angår, skal en i agitasjonen såvidt gjørlig *ikke lese op* et hjemmelaget manuskript. Rent undtagelsesvis, når det gjelder en meget alvorlig stemt forsamling, fortrinnsvis av eldre folk, og når ens utredning er helt saklig, spekket med tall og statistikk, kan oplesning muligens forsvares, men i den almindelige agitasjon skal en *tale fritt*. En skal henvende sig til forsamlingen og ikke til en papirlapp. Kun på den måte vil en opnå den umiddelbarhet i fremstillingen, den friske og naturlige tale, som kan gripe forsamlingen og skape en levende kontakt mellem foredragsholderen og hans publikum.

På den annen side er det jo også givet at man ikke kan forlange av en nybegynner, og forsåvidt heller ikke av en som er kommet litt lenger, at han skal stå på et møte og levere et brukbart foredrag uten noesomhelst forhåndsarbeide. Selvsagt må foredraget være *forberedt*. Det er heller ikke noe iveren for — og til å begynne med er det absolutt den beste metode — at en skriver hele foredraget ordrett ned, lærer det helt uteratt, og fremsier det etter hukommelsen. For sikkerhets skyld kan man ha manuskriptet eller i det minste momentnotatene foran sig, så en har noe å støtte sig til ifall hukommelsen skulde svikte. Pointet er bare at en *fremfører* det fritt og er uavhengig av notatene i den forstand at en kun leilighetsvis blir nødt til å se ned på katetret.

Hvad evnen til å huske angår, er den for en stor del en øvelsessak. Den menneskelige hukommelse er forskjellig utviklet på de forskjellige felter, og eftersom den får den fornødne, spesialtrening nettop i dette å huske innholdet av et hjemme-

laget manuskript, vil den sikkert også make opgaven på stadig kortere tid.

Muntlig eller skriftlig stil.

Med hensyn til *hvorledes* et foredrag skal skrives, må en være klar over forskjellen mellom skriftsproget og talesproget, mellom den muntlige og den skriftlige form. Det er en sikker erfaringssetning at de fleste gode talere er slette skribenter og omvendt. Således nevnes Bjørnson som et næsten enestående eksempel på en som skrev og talte like fremragende. Og at en tale er god, når den i trykt eller stenografisk gjengivelse virker dårlig, fastslo det engelske parlamentsmedlem Fox næsten 100 år før Bismarck i den nordtyske riksdag grublet over det samme. Den grundige tyske systematikk har også her funnet frem til en metodisk forklaring, når den gjennom en av sine representanter sier, at mens skriftsproget *gjennem øiet* skal nå *den enkelte*, må den muntlige fremstilling *gjennem øret* nå en hel *menneskemasse*.

En skribent og en taler har vidt forskjellige uttrykksmidler, samtidig med at også adressatene: den enkelte som leser eller den masse som hører, har forskjellige forutsetninger til å mota inntrykk og påvirkninger. For en artikkel gjelder den regel, at engang skrevet er sagt. Finner man under lesningen en setning som er uklar, kan man lese den flere ganger helt til innholdet og sammenhengen er bragt på det rene. Slik er det ikke med en tilhører ved et foredrag. Har han mistet tråden, så har han mistet den. En skribent kan ty til pennens understrekninger eller settemaskinens kursiv og sperrede skrift o. s. v., mens en taler, som er henvist til sin egen persons uttrykksmidler, i samme øiemed må bruke pauser, formfinesser, forskjellig tonefall o. s. v.

De krav som flyter av ovenstående og som må stilles til den muntlige stil i motsetning til skriftsproget, kan sammenfattes i følgende tre punkter:

1. Klarhet.

Når det gjelder å opfatte en tanke, er en tilhører, som ovenfor fortalt, langt ugunstigere stillet enn en leser. Kravet til klarhet er derfor det vesentligste ved et foredrag. For en muntlig uttrykt tanke gjelder det, at den ikke bare skal være mulig å forstå, men også umulig ikke å forstå. En tilhører som skal følge med, har ikke tid til å tenke selvstendig. Foredragsholderen skal derfor forelegge ham sitt stoff i fullt utarbeidet og klarlagt form, det skal være helt gjennomtygget så intet overlates til tilhørerne.

Her kan kanskje nevnes at hovedsetningene ikke bare er lettest å behandle, men at de også har mest kraft. Lange perioder, med innskutte bisetninger og springende tilføielser, bør derfor undgås i den muntlige agitasjon.

2. Bestemthet.

En agitator skal ennvidere være bestemt. Benjamin Franklin's råd: «Si aldri aldri, vær alltid reservert, anta, formod, vit aldri noe med sikkerhet», er gitt under andre forhold og ut fra andre meningsbrytninger enn de nuværende. Under våre dagers tilspissede motsetninger, vil en agitator som ikke er bestemt, virke usikker og tvilende. Kun overfor en forsamling av eldre, sosialt høitstående mennesker, kan en viss reservasjon tilrådes. Ellers må en agitator hevde sine synsmåter skarpt og aggressivt. Man skal ikke innlate sig på emner som man ikke har kjennskap til, men det man først innlater sig på, skal være grundig studert på forhånd, så en overfor forsamlingen kan «banke inn» sine påstande uten betenkning eller forbehold.

Derfor ligger uttrykk som: «Jeg er nærmest tilbøielig til å anta» eller «på den ene side..... på den annen side..... men stort sett må en vel kunne si» o. s. v. utenfor den egentlige agitasjonsform.

3. *Bredde.*

I forhold til den skriftlige stil må den muntlige form være *utførlig*. All den omstendelighet som på en leser kan virke unødig trettende, er for en tilhører helt nødvendig. En tilhører kan ikke lese mellom linjene eller forstå noe av sammenhengen. En sparsomhet i vendinger vil på en tilhører virke som en uklarhet, selv om den i sig selv ikke er det.

☉ *Gjentagelser* bør derfor ha en bred plass i den muntlige fremstilling. Ikke bare skal en bruke flere sideordnede og ensbetydende ord, men også de enkelte argumenter bør gjentas flere ganger. Av en gjennomsnittstilhører kan en aldri forlange at han skal opfange og fordøye hver eneste tanke. Derfor må der gis uttrykk for den to—tre ganger slik at det er utsikt til at han oppfatter den iallfall én gang. En annen sak er det at gjentakelsene ikke skal ha en kjedelig form.

Forberedelsen.

Om å skrive muntlig.

Å «skrive muntlig» — på forhånd å forme setninger som under møtet skal virke som om de var skapt i *øyeblikket* — er imidlertid en fremgangsmåte, der forutsetter megen trening. For nybegynnere kan anbefales at de *først* former tankene *muntlig*, d. v. s.: En forbereder sig hjemme, i enrum og uten generende omgivelser, og taler høyt for sig selv. Et og samme moment skal da uttrykkes *muntlig flere ganger*, og *på forskjellig vis*, helt til en har funnet den form, som en selv er fornøyd med. Denne endelige formulering skal så skrives ned og læres utenat. Og således videre i forbindelse med hvert enkelt moment, så hele foredraget tilslutt blir nedtegnet efter sin oprinnelige muntlige form. Da vil fremstillingen, selv om den er skrevet, virke muntlig, fordi den oprinnelig var det.

Om å avpasse efter forsamlingen.

Det første en skal gjøre når en forbereder sig til et fore-

drag eller diskusjonsinnlegg, er nøie å tenke over arten av den forsamling en kommer til å optre i. Hele anlegget, *innholdet og formen av ens tale må grundig og på ethvert punkt være avpasset etter forsamlingen*. For å ta et eksempel, er et foredrag i Oslo og et foredrag på landsbygden to vidt forskjellige ting. Det dreier sig om forskjellige mennesketyper, med forskjellig mentalitet, forskjellige forutsetninger og forskjellige interesser. At foredragene da ikke kan være like, selvom emnet er det samme, sier sig selv. For å ta en ting som billedbruken, hvor denne forskjell kanskje skarpest trer frem, så må den velges med omhu og med henblikk på de forhold en taler under. Eks.: Skal man i et foredrag på landsbygden skildre Norges fortvilte økonomiske stilling, få anskueliggjort dette med det umåtelige pengeforbruk og den store gjeld, at den gamle generasjon gjennom sin ødselhet har veltet de økonomiske byrder over på den unge slekt, må en ta et bilde fra landsens forhold, som er kjent og forståelig for forsamlingen. Man kan da nevne, at en gård som overføres i slekten bør være større og bedre når den blir overlatt til sønnen enn da faren fikk den. Det vil være en god sammenligning, fordi den går inn under vedkommende forsamlings forestillingskrets. Men skal det samme forhold anskueliggjøres for en bymann, må billedet bli et annet. Overfor en forsamling som fortrinsvis består av forretningsfolk, vil en kunne bruke den almindelige regnskapsførsel, misforholdet mellom utgifter og inntekter, debet og kredit o. s. v., som sammenligningsledd. Og taler man til arbeidere, må det tilsvarende bilde hentes fra forhold som man i *deres* kretser kjenner best til. Hovedsaken er at hele talen til de minste detaljer bringes i samklang med det spesifikke for den forsamling en taler til. Men denne tilpasning må naturligvis foretas på forhånd, under forberedelsen hjemme, idet kun de færreste vil kunne klare det på stående fot.

Dette er en regel som alle borgerlige partier i sin agitasjon synder mot. Når et og samme foredrag leses op for en del næ-

ringsinteresserte i handelsstanden og siden for arbeiderungdom på østkanten, sier det sig selv, at virkningen ikke kan bli den samme begge steder. Gambetta blev engang en halv time før han skulde ut og tale spurt om han var godt forberedt. «Jeg forbereder mig aldri før jeg har sett forsamlingen», var hans svar. Dette med tilpasningen kan i det hele tatt ikke presiseres for ofte.

Foredragsdisposisjon m. v.

For oversiktens skyld bør en huske på de fem, forøvrig nokså selvinnytsende, ledd ved en talers arbeide som blev oppstillet av Cicero:

1. Å finne stoffet.
2. Å ordne stoffet.
3. Å forme fremstillingen.
4. Å festne talen i hukommelsen.
5. Å fremføre talen.

Ad. 1. Å «finne stoffet»,

i tide å få tilveiebragt det rikholdigst mulige materiell, er ikke minst vesentlig. En stor del av de nødvendige opplysninger, brosjyrer, bøker, avisutklipp, henvisninger, statistikk, stortingsreferater m. v. vil lagets tillitsmenn og agitatorer kunne få ved henvendelse til Fedrelandslagets propagandautvalg i Oslo. Men meget stoff, og da særlig for enkelte spesiallemners vedkommende, må skaffes på egen hånd.

Ad. 2. Å «ordne stoffet».

Med hensyn til stoffets ordning bør iallfall nybegynnere stort sett holde sig til den almindelige stildisposisjon, hvor hovedmomentene inndeles efter deres naturlige sammenheng, utstyres med eksempler og supplerende opplysninger og så føies harmonisk sammen.

Å gruppere argumentene etter deres naturlige rekkefølge og logiske sammenheng er imidlertid ikke tilstrekkelig. De må også fordeles etter deres *kvalitet*. Følgende gyldne regel fremhevet av alle talekunstens mestre, er her på sin plass: «Du skal begynne med et godt argument, og du skal slutte med et godt argument», — heri ligger også at de svakere argumenter må anbringes midt i foredraget. Eller, for å tale med Labouchere: «Vær klar over din første setning, vær klar over din siste setning, og føi så disse to setninger godt sammen».

Skal en holde et foredrag, går det anstendigvis ikke an å tale under en halv time. Råder en da over en forholdsvis begrenset stoffmengde, med gode såvel som mindre gode argumenter, skal de beste og viktigste anvendes i innledningen og i slutten. Det har uendelig meget å si at en gjør et godt inntrykk fra *begynnelsen* av. Fra det øieblikk en har betrått katedret, er forsamlingens oppmerksomhet konsentrert om taleren og han kan alltid være sikker på at hans første setning vil bli påhørt med nysgjerrighetens store interesse. Gjør derfor begynnelsen best mulig. Et sterkt og originalt argument, en virkningsfull vits, et rammende citat o. s. v. hører til en god innledning. En kan også begynne med å stille et eller annet spørsmål (eks.: «Jeg har ofte lurt på hvorfor vi nordmenn har så vanskelig for å trekke sammen...»), og så rulle en god stund på det spenningsmoment som således er skapt. Har en i det hele tatt gjort et godt inntrykk fra begynnelsen av, vil forsamlingen som regel holde sig våken lenge etter at det gode inntrykk kanskje burde være ophørt.

Likedan bør slutningen, som skal utløse stemningen gjennom en skarp konklusjon eller en kraftig appell, lages med særlig omhu. Om forberedelsen er aldri så mangelfull, skal sluttsatsen være gjennomtenkt og formet på forhånd. Den skal tegne høidepunktet av ens innlegg, og fremsies med øket kraft og ettertrykk. Og den skal ha det riktige tonefall, den rytme og stigning som så å si trekker bifallet til sig. Slutt aldri med noe som er banalt, kjedelig eller overflødig, heller ikke med

en setning som er så svak og avrundet at forsamlingen tvinges til å klappe av plikt og ikke av en umiddelbar innskytelse.

Den gode innledning og den gode avslutning skal så kobles sammen gjennom selve foredraget, som da får rumme alle de banaliteter og selvfølgeligheter som en finner å måtte anvende.

Ad. 3. og Ad. 4. er omtalt tidligere.

Ad. 5. A «fremføre talen».

Da såvel optreden som fremførelse i en særlig grad representerer de *individuell* bestemte sider ved talekunsten, kan de vanskelig underlegges noen generelle oppskrifter. De følgende holdepunkter skal derfor iakttas kun i den utstrekning en finner dem forenlig med ens personlige erfaringer og egenskaper.

Stillingen skal være naturlig.

Om stillingen heter det at den skal være fri, utvungen og naturlig. Enhver avvikelse fra det normale — som å ligge over katetret, å holde hendene under hodet, med begge hender å holde rundt manuskriptbrettet o. s. v. — er tålelig så lenge den er sjelden og kortvarig, men så snart den blir hyppig eller sterotyp, vil den lett tiltrekke sig oppmerksomheten på talens bekostning. Å understreke en enkelt setning ved å heve en pekefinger i været kan være både virkningsfullt og smukt, men å holde en stor del av foredraget med en konstant hevet pekefinger, er bare latterlig. All unødig fiklen med blyant, klokke, glass, manuskript o. s. v. skal i det hele tatt undgås. Det er utrolig hvordan en roterende blyant eller en mishandlet papirlapp kan vekke forsamlingens interesse i en langt større grad enn de viktigste utredninger.

Skjul alle tegn på nervøsitet.

Den lampefeber som er en plage for alle nybegynnere og som selv enkelte meget rutinerte talere lider under, er i virke-

ligheten ingen udelt ulempe. En viss nervøsitet, en forhåndsengstelse for utfallet parret med en sensibel aktpågivenhet under foredraget, bør tvertom regnes for en fordel. Innenfor visse grenser er nervøsiteten sikkerlig uttrykk for samvittighetsfullhet og våken ansvarsfølelse, på samme måte som overdreven selvtillit kan være tegn på likegyldighet og manglende interesse.

En annen sak er det at nervøsitetens *ytre kjennetegn* ikke bør tre for tydelig frem. Om det som regel er en fordel å være nervøs, så er det iallfall alltid en mangel å *virke* som om man er det. En skal derfor omhyggelig skjule alt det som er egnet til å røbe ens usikkerhet. Og i 9 av 10 tilfelle er det hendene — disse enten skjelvende eller krampaktig fastnaglede eller febrilske hender — som klarest avdekker ens nervøse tilstand. Derfor må hendene, når de ikke lar sig styre, anbringes på et mindre utsatt og ubemerket sted, det være på ryggen, i bukse-lommen eller bak kateteret.

Se på forsamlingen.

Jo intensere og mere vedvarende en ser på forsamlingen, dess lettere lar den sig påvirke og betvinge. Når undtas de få ganger en er nødt til å se ned på manuskriptet, skal tilhørerne stadig holdes under opsyn. Derved får en ikke bare den fulle oversikt over virkningen av sine ord, men også den psykiske føling og vekselvirkning mellom taler og publikum, som betinger en suksess. Når det frarådes å lese op et manuskript er det således ikke minst fordi ens blikk derved blir festnet til kateteret og ikke til forsamlingen. Å se ned på sine negler eller på lokalets vegger, tak o. s. v. virker alltid forstyrrende.

Men om en således skal se på tilhørerne, bør en ikke falle for fristelsen til å beskue *en enkelt* blandt dem. Det er forsamlingen *som sådan* ens blikk skal være rettet mot. Å studere en enkelt tilhører er forkastelig fordi en derved forsømmer selve forsamlingen og dessuten lett kan få et feilaktig inntrykk av sin tales virkning.

Tal høit.

De aller fleste nybegynnere taler for lavt. Det er en feil som vanligvis ikke så meget skyldes utilstrekkelig stemmestyrke, som manglende evne til å bedømme rekkevidden av sin stemme. Her gjelder undtagelsesfritt den regel at det er bedre å snakke for høit enn for lavt. For en taler må alle tilhørere være likestillet, og han må nå de bakerstsittende like så meget som de nærmeste. La derfor avstanden til den borteste tilhører bestemme styrken av din stemme, da kan du være sikker på å bli hørt av samtlige. Og endelig skal en huske på at kraftig stemmebruk også bidrar til å gjøre fremførelsen sikker og bestemt.

Varier på stemmen.

Men om talen således gjennomgående må fremføres med kraft, skal stemmens styrke tillike være avpasset etter de enkelte perioders innhold og vekt. Stemmen må gjennomsnittlig ikke være høiere enn at den, ved en særlig betydningsfull passus, alltid skal kunne presses ytterligere i været. Å fremheve en setning ved å *senke* stemmen er også meget virkningsfullt. Men enhver *enstonighet*, enhver jevn og monoton fremførelse, må søkes undgått.

Tal langsomt.

Skal forsamlingen kunne absorbere en tales innhold, må det ikke legges for hurtig frem. De aller fleste nybegynnere snakker for fort. En skal venne sig til å tale langsomt og distingt, og kanskje særlig vokte sig for å sluke det siste ord i en setning. Kunstpauser, som skal gi forsamlingen tid til å fordøie det fremførte og samtidig øke dens nysgjerrighet overfor det kommende, bør alltid foretas under et foredrag.

Rettledning for praktisk taleferdighetsøvelser i studieringer finner man i «Studieveilederen», side 12—14.

Jeg er taknemmelig for ABC — fikk jeg det bare flere ganger om Uken! Det er det eneste. Blad jeg leser allsammen i og ikke bare Overskriftene. Det er efter mit Skjøn rettidig i sin Politikk og renslig i sin Politikk, det har nogen straalende gode Penner og forsvaars Sagsogjener.

Knut Hamravn

ABC NORGES FØRSTE
UKE-AVIS

6 kroner året.

Artikler/kræfter i Tordhjem